

STICHTING PRENTBRIEFKAARTENARCHIEF MOKUM EN MEDIENE

Globaal Beleidsplan 2019-2021

1. Inleiding

De Stichting Prentbriefkaartenarchief Mokum en Mediene (PBKA) is een culturele instelling opgericht in 2006 en heeft de (culturele) ANBI-status van de Belastingdienst.

De Stichting stelt zich onder meer tot doel:

- a. het bijeenbrengen van Joodse prentbriefkaarten, foto's en andere archivalia met Joods thema en het behouden van deze objecten als onderdeel van Nederlands cultureel erfgoed;
- b. het doen van onderzoek naar en verzamelen van informatie over de achtergrond van het verzamelgebied, het uitdragen van kennis hierover aan een geïnteresseerd publiek en het uitwisselen van informatie over het onderwerp met onderzoekers, archivariissen en andere belanghebbenden en geïnteresseerden.

In het kader van deze doelstellingen verzamelt, registreert en beheert de Stichting PBKA Joodse archivalia. De kernverzameling bestaat uit meer dan 1000 vaak zeldzame prentbriefkaarten uit Nederland, enkele honderden prentbriefkaarten uit het buitenland en overig materiaal bestaande uit honderden foto's (meestal in digitale vorm), liturgieën, boeken, literatuuroverzichten en ander verzamelwaardig materiaal met betrekking tot het Joodse thema. Gemeenschappelijk kenmerk van de verzameling is dat in hoofdzaak gaat om 'plat' materiaal. De focus is op het Nederlandse verzamelgebied. De Stichting streeft naar groei van de verzameling.

Het materiaal buiten de prentbriefkaarten is vooral bedoeld als referentiemateriaal, dat wil zeggen om onderzoek te doen naar de historische achtergrond van de verzameling ten behoeve van publicatie, tentoonstellingen en het vullen van de website, en voor de acquisitie van interessante prentbriefkaarten.

Verder stelt de Stichting zich ten doel locaties in Nederland in kaart te brengen die op een of andere wijze een relatie hebben met het Jodendom en de Joodse gemeenschap, bijvoorbeeld ten aanzien van cultuur, religie, bekende personages, sociaal-culturele instellingen en handel en nijverheid. Concreet kan men hierbij denken aan afbeeldingen van synagogen, Joodse begraafplaatsen, rabbijnen, voorzangers, vooraanstaande Joodse personen, Joodse buurten en straten, ziekenhuizen, weeshuizen en gezondheidskolonies, standwerkers, marskramers, winkeliers en fabrikanten.

Het archief

Het archiefmateriaal bestaat vooral uit papier materialen als natuurlijke drager van de kernverzameling. Het ondersteunend materiaal is meestal ook in papieren vorm aanwezig. Daarnaast legt de Stichting zich niet alleen toe op het digitaliseren van de prentbriefkaarten-collectie, maar ook op het digitaal opslaan van het complete archief van de Stichting, waaronder de bestuurlijke stukken. Uiteindelijk is het streven om in principe alle materiaal in digitale vorm op te slaan en raadpleegbaar te maken.

Het grootste deel van de collectie is in JPEG-formaat in hoge resolutie gedigitaliseerd. Alle nieuwe verzamelmaterialen worden bij binnenkomst geregistreerd en ingescand op JPEG-formaat. De collectie prentbriefkaarten is wel geïnventariseerd, maar de collectiebeschrijvingen zijn zeer summier. Er wordt wel gedacht over een standaard voor de beschrijving van de metadata, maar deze is nog niet vastgesteld. Er zijn enkele niet complete literatuuroverzichten en een niet compleet overzicht van de verzamelde boekwerken.

Vanwege de veiligheid (brand, diefstal) werd het overgrote deel van de prentbriefkaarten in een bankkluis van de Rabobank bewaard. In verband met het afstoten van deze dienstverlening door de Rabobank heeft de Stichting een andere (veilige) opslag buiten het secretariaat gevonden.

2. Missie

De Stichting heeft de volgende missie:

Het ontsluiten van beeld- en ander historisch materiaal met betrekking tot het Nederlandse Jodendom aan een breed publiek en het realiseren van samenwerkingsvormen met andere geïnteresseerden.

Dit probeert zij te realiseren door:

- het uitbreiden en op verantwoorde wijze conserveren van de aanwezige collectie;
- het ordenen en beschrijven van de collectie en ondersteunende materialen (boeken, overige archiefstukken);
- het ontsluiten en toegankelijk maken van het te ordenen archief voor onderzoekers en andere geïnteresseerden door middel van digitalisering, een website en andere vormen van publicatie (bijv. tentoonstellingen);
- het zoeken van samenwerkingsverbanden met vriendenkringen van synagogen en (streek)archieven met interesse voor de geschiedenis van het Jodendom in de betreffende streek of het betreffende aandachtsgebied (bijvoorbeeld gravenbeheer, genealogie).

Een belangrijke drijfveer hierbij is het levend houden van de nagedachtenis aan het in de Tweede Wereldoorlog grotendeels vernietigde Nederlandse Jodendom.

3. Voornemens 2019-2021

De Stichting heeft in 2019 een begin gemaakt met een nieuwe website prentbriefkaarten.org. De URL prentbriefkaartenarchief.nl linkt door naar voornoemde website. Dit was nodig omdat de oude HTML-georiënteerde website en het gebruikte CMS sterk verouderd waren. De huidige website oogt ook een stuk frisser en moderner en is eenvoudiger bij te houden. Het bestaande materiaal is inmiddels overgeheveld naar de nieuwe omgeving.

Verder zal de Stichting zich het huidige en komende twee jaren blijven richten op het verwerven van nieuwe prentbriefkaarten. Er wordt nog steeds – zij het in steeds bescheidener omvang – nieuw materiaal ontdekt op verschillende verzamelsites. Daarnaast wordt ook op kleine schaal geprobeerd geleidelijk wat extra materiaal op de website te zetten. Wij zullen hier voorzichtig mee om moeten gaan, om twee redenen:

- Er is nogal wat concurrentie van andere verzamelaars die ofwel vanwege het Joodse thema ofwel om andere redenen, bijvoorbeeld topografische, ook geïnteresseerd zijn in ons materiaal. Als bijvoorbeeld bekend zou zijn dat in straat X in stad Y een synagoge heeft gestaan, wat voorheen onbekend was, en er zouden kaarten van gevonden kunnen

worden, zou dit prijsverhogend werken op de aanschafkosten van deze kaarten. Om die reden zal met de publicatie hiervan terughoudend worden omgegaan.

- Door recente juridische uitspraken zijn twijfels gerezen over mogelijke schending van het auteursrecht (fotograaf, uitgeverij, e.d.), als prentbriefkaarten en ander fotografisch materiaal worden geplaatst op de website, een situatie die de Stichting te allen tijde wil voorkomen.

Door drukke werkzaamheden van de bestuursleden op andere vlakken, zal er de komende jaren weinig tijd zijn voor het bezoeken van verzamemarkten, maar het bezoeken van websites alleen levert toch nog geschikt materiaal op.

Geactualiseerd: juni 2019